Ympäristövaliokunta
ymv@eduskunta.fi

Liikenne- ja viestintäministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto Valtioneuvoston paikkatietopoliittisesta selonteosta (VNS 2/2018 vp)

Hallitusohjelman yhtenä tavoitteena on kehittää käyttäjälähtöiset, tuottavuutta ja tuloksellisuutta nostavat yhden luukun digitaaliset palvelut. Julkisten palveluiden digitalisointiin liittyy merkittävänä osa-alueena julkisen hallinnon yhteinen paikkatietoalusta. Paikkatietojen hyödyntäminen koskee laajasti yhteiskunnan eri aloja. Lähitulevaisuudessa paikkatiedon merkitys tulee entisestään vain kasvamaan, kun yhteiskuntamme ja taloutemme rakentuvat entistä vahvemmin datan ja sen jalostamisen varaan.

Liikenne- ja viestintäministeriön vastuulla on hallitusohjelman *Rakennetaan digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristö* -kärkihankkeen toteuttaminen. Kärkihankkeen keskeisenä toimenpiteenä on datan hyödyntämisen edistäminen, joka edellyttää tietoaineistojen saatavuutta ja uudelleenkäyttömahdollisuuksia.

Paikkatiedot ovat merkittävä osa yhteiskunnan tietoaineistosta ja paikkatiedoilla on kasvava rooli digitaalisessa liiketoiminnassa yhteiskunnan eri osa-alueilla. Julkishallinnon tulee selonteon mukaisesti huolehtia paikkatietojen yhteiskäyttöisyydestä ja saatavuudesta siten, että tiedot ovat mahdollisimman tehokkaasti sekä julkishallinnon toimijoiden, että yksityisten toimijoiden ja palveluntarjoajien käytettävissä. Julkishallinnon tulisi osaltaan varmistaa, että elinkeinoelämällä on aito mahdollisuus kehittää tietoon perustuvia uusia ja kestäviä liiketoimintamalleja.

Selonteossa on todettu, että paikkatietojen käyttöoikeuksia määriteltäessä on huolellisesti huomioitava yhteiskunnan kokonaisturvallisuus. Paikkatietojen merkitys liikenneturvallisuudelle on yksi keskeisimmistä tekijöistä kokonaisturvallisuuden parantamista koskevassa työssä. Paikkatietojen avointa saatavuutta ja hyödynnettävyyttä parantamalla voitaisiin vähentää merkittävä osa Euroopan 25 000 vuosittaisesta liikennekuolemasta. Liikenneturvallisuuden parantamisessa yksi olennaisista asioista on saada paikkatiedot mahdollisimman hyvin hyödynnettäväksi ja liikkumaan eri toimijoiden välillä.

Suomi sitoutunut EU:n tavoitteisiin liikenneonnettomuuksissa kuolleiden määrän puolittamisesta vuoden 2010 tasosta vuoteen 2020 mennessä

sekä vakavasti loukkaantuneiden määrän puolittamiseen vuoden 2020 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Näihin tavoitteisiin ei nykyisen tiedon mukaan päästä perinteisillä keinoilla, jonka vuoksi tietoa ja liikenteen automaatiota tulisi voida hyödyntää entistä paremmin liikenteen kehittämiseen turvallisemmaksi. Automaatio ja datan hyödyntäminen ovat liikenteen isoja kehityskulkuja, jotka vahvistavat tarvetta tarkan paikkatiedon saatavuudelle ja luotettavuudelle. Paikkatiedon saatavuus, tarkkuus ja oikeellisuus ovat jatkossa merkittäviä turvallisuustekijöitä erityisesti autonomisessa liikenteessä.

On tärkeää, että selonteossa kuvataan paikkatietojen hyödyntämistä yhteiskunnan eri sektoreilla. Esimerkiksi ympäristön ja infrastruktuurin rakentaminen sekä maa- ja metsätalous hyödyntävät jo tällä hetkellä monipuolisesti paikkatietoaineistoja. Uusien ja monipuolisempien paikkatietoaineistojen saatavuus tulee vahvasti muokkaamaan toimintatapoja näillä aloilla ja samanaikaisesti luomaan uudenlaisia liiketoimintamahdollisuuksia.

Korkea tietoturvan taso on yksi edellytys kokonaisturvallisuudelle. Kun yhteiskunnan paikkatietoaineistot digitalisoituvat ja niitä avataan laajemmin käyttöön, on tärkeää, että ihmiset voivat luottaa niiden turvalliseen toimintaan. Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy selonteon näkemykseen siitä, että paikkatietoaineistojen avaamisella ja laajemmalla käytöllä voidaan mahdollistaa kilpailukyvyn, parempien palveluiden sekä tehokkaan hallinnon kehitystä kokonaisturvallisuuden tavoitteesta joustamatta.

Satelliittipalveluiden saatavuuteen ja kattavuuteen erityisesti arktisilla alueilla tulee kiinnittää myös huomiota, jotta pystytään tarjoamaan tarkkaa paikkatietoa yhteiskunnan tärkeiden toimintojen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi koko Suomen alueella. Selonteon kehittämistoimenpiteissä mainitun kansallisen FinnRef-paikannuskorjauspalvelun ottaminen laajasti ja avoimesti yleiseen käyttöön edistäisi nykyistä tarkempaa paikannusta ja synnyttäisi uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Olli Lehtilä
Ylitarkastaja

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi